

**AZ EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
EGYETEMI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLATA
KÖNYVTÁRI STRATÉGIÁJA**

2018-2023

Ikt. sz. ELTE/14692/1 (2018); T-106

BUDAPEST, 2018

Készítette: A Könyvtári Tanács Stratégiakészítő Koordinációs Bizottsága Felelős: Kálóczi Katalin a Könyvtári Tanács elnöke, és dr. Szalay Péter a Könyvtári Tanács társelnöke Javított kiadást készítette: A Könyvtári Tanács Minőségirányítási Koordinációs Bizottsága Felelős: Bergmann Krisztina a Minőségirányítási KB elnöke, Kálóczi Katalin a Könyvtári Tanács elnöke	Jóváhagyta: ELTE Könyvtári Tanács 2018.10.26. 2017.05.05 2016.12.09. Javított kiadásokat jóváhagyta: ELTE Könyvtári Tanács	Verzió száma: 1/2018.10.26
Javított kiadás dátuma: 2018.10.26. Szenátusi felterjesztés előtti átdolgozás: 2019.02.21.	Hozzáférés módja: ELTE nyilvános	Oldalak száma: 18

Tartalom

Bevezetés	3
Iránytű — Az Egyetem céljai	3
1. Helyzetkép: adottságok, erősségek és gyengeségek	4
1.1.A könyvtári rendszer adottságai	4
1.2.A könyvtári rendszer erősségei.....	4
1.3.A könyvtári rendszer gyengeségei	5
2. Küldetés és jövőkép	7
2.1.Küldetés	7
2.2.Jövőkép	7
3. Stratégiai célok, kitörési pontok	7
3.1.A könyvtár az Egyetem tartalomszolgáltató tudásközpontja	8
3.2.A könyvtár az Egyetem tudományos működésének és tevékenységének támogatója	10
3.3.A könyvtár a hallgatói eredményesség támogatója, tanulási központ és közösségi tér	12
3.4.A könyvtár hatékonyan működő szervezet	13
3.5.Könyvtári Minőségi Díj elnyerése	15
4. A megvalósítás lehetséges forrásai: finanszírozási lehetőségek, hatékonyságnövelés és emberi erőforrás	16

Bevezetés

A stratégiai terv az Egyetemi Könyvtári Szolgálat (a továbbiakban: EKSZ) olyan fejlesztését tűzi ki célul, amely hozzájárul az Egyetem stratégiai céljainak megvalósításához. Meggyőződésünk, hogy versenyképes Egyetem csak versenyképes könyvtárakkal, könyvtári szervezettel, és könyvtári szolgáltatásokkal működhet eredményesen. A 2009-ben megalakult EKSZ minden tagkönyvtára csak együttesen, egymással együttműködve tudja hatékonyan és eredményesen betölteni szerepét. A törvényi, jogszabályi előírásoknak, elvárásoknak, a legújabb társadalmi, technológiai trendek szerint jelentkező igényeknek az Egyetemi Könyvtár és Levéltár (a továbbiakban: EKL) a hálózat tagkönyvtárai nélkül, illetve a tagkönyvtárak az EKL nélkül nem tudnak megfelelni. A szervezet a jelenlegi és jövőbeni kihívásoknak a megosztott, szétforgácsolt erőforrások egyesítésével tud csak megfelelni. Az Egyetem könyvtári szervezete elindult az integráció útján: a folyamatot a könyvtárosok önszerveződő tevékenysége, a minőségfejlesztési program bevezetése indította el. Az EKSZ vezető testületének, a Könyvtári Tanácsnak (a továbbiakban: KT) célja, hogy minden eszközzel erősítse ezt az együttműködést.

Iránytű — Az Egyetem céljai

Az ELTE Intézményfejlesztési Terve 2016-2020 (IFT) című dokumentumban lefektetett stratégiai célok és a megfogalmazott jövőkép szerint célként tűzi ki, hogy az európai mezőnyben meghatározó kutatóegyetem legyen, vonzó oktatási és kutatóhelyi környezetet biztosítson. A hazai, és a közép-európai régió egyik vezető egyetemi központjaként versenyképes diplomát nyújtson az itt végzett hallgatók számára. Kiemelt feladatának tekinti a nemzeti és egyetemes kultúra és műveltség megőrzését és gyarapítását.

Az IFT-ben lefektetett stratégiai irányok:

- új, átfogó kiválósági program kidolgozása és elindítása a szakkollégiumok bázisán;
- a kiválóság erősítése a kutatás terén és a K+F+I lánc hiányzó elemeinek fejlesztése;
- a képzés hatékonyabb, fókuszáltabb nemzetköziesítése;
- az egyetem teljesítményének szisztematikus monitorozása (ehhez a megfelelő módszer kialakítása), továbbá az oktatók teljesítményelvű értékelésének megvalósítása.

A fentiekén túl további prioritások az oktatás terén

- az ELTE továbbra is meghatározó szerepet kíván játszani a pedagógusképzésben (annak teljes vertikumára kiterjedően), s fokozza a pedagógus továbbképzésben betöltött szerepét;
- a munkaerőpiaci és társadalmi igények figyelembe vételével, erőforrásait fókuszálva bővíti képzési kínálatát, folyamatosan erősíti képzési hallgató-centrikusságát és minőségét.

A kutatás terén

- erősíti a kiválósági követelményeket oly módon, hogy minden oktatott tudományterületen nemzetközi mércével is értékelhető kutatások valósuljanak meg;
- célzottan fejleszti a kutatási infrastruktúrát;
- gondoskodik a kutatásszervezés és-menedzsment fejlesztéséről.

Az Egyetem továbbra is feladatának tekinti a nemzeti értékek, a hazai kultúra őrzését, művelését és hallgatói, illetve az egész társadalom számára történő közvetítését.

Az eszközök és infrastruktúra fejlesztésével támogatja az oktatási, kutatási és innovációs tevékenységet, továbbá biztosítja a modern egyetemről elvárható hallgatói szolgáltatásokat.

Az EKSZ stratégiai célkitűzéseinek megfogalmazásakor kiemelten fókuszált az ELTE törekvéseinek támogatására, a könyvtárak által biztosítható fejlesztési irányokra.

1. Helyzetkép: adottságok, erősségek és gyengeségek

1.1. A könyvtári rendszer adottságai

Az Egyetem hatalmas, mintegy 3,6 millió könyvtári egységet tartalmazó dokumentumvagyonnal rendelkezik, és kiterjedt, különböző nagyságú és funkciójú könyvtárakból álló hálózatot tart fenn. Az EKSZ a központi és koordináló feladatokat ellátó EKL mellett 7 kari, 15 intézeti, valamint a kollégiumokban, a gyakorló iskolákban és egyéb irányítás alatt álló további 28 könyvtárból áll.

Az EKL-ről és számos szakgyűjteményről elmondható, hogy állományuk országos szinten egyedülálló, a muzeális állomány pedig európai mércével mérve is jelentősnek mondható. Az EKL több mint 450 éve folyamatosan gyarapodó gyűjteménye nagy számú régiséget, ritkaságot őriz, többek között 183 kódexet, köztük 14 Corvinát és mintegy 1150 ősnymtatványt. Európai viszonylatban is jelentősnek mondható a kéziratos állomány, és a 16–18. században nyomtatott könyveket tartalmazó gyűjtemény. Gyűjtőköre 1949-ig enciklopédikus jellegű volt, később a vallástörténet, a vallástudomány, a filozófia, a közép- és újkori egyetemes történelem és a pszichológia szakkönyvtára lett, de jelentős gyűjteménnyel rendelkezik a pedagógia és a jogtörténet területén is. Az EKL 1994-ig kötelespéldány gyűjtőkönyvtár volt, napjainkban válogatási joggal rendelkezik. Az állomány nagysága megközelíti a 1,5 millió könyvtári egységet, a muzeális dokumentumokat és a ritkaságokat tartalmazó gyűjtemények értéke meghaladja a 36 milliárd forintot.

Az EKL, mint központi könyvtár ellátja az integrált könyvtári rendszer, valamint a tudományos illetve a nyílt hozzáférésű (open access, a továbbiakban OA) publikálás technikai és szakmai adminisztrálását, rendszergazdai feladatait. Képzést nyújt a tagkönyvtárak munkatársai számára, betanítást, konzultációt biztosít a közös rendszerek és közösen épített egyetemi szintű adatbázisok szakszerű használata érdekében. Az EKL szervezi és koordinálja a közbeszerzés hatálya alá tartozó dokumentumok, adatbázisok beszerzését. Szakmai tanácsadást nyújt és ellenőrzi a könyvtárak működési dokumentumainak elkészítését, az állományellenőrzés és apasztás folyamatait. A könyvtárakra vonatkozó pályázati tevékenységet folytat, projekteket valósít meg. Szakmai kapcsolattartást, képviselőket biztosít hazai és nemzetközi szervezetek és együttműködések számára.

Az EKSZ tagkönyvtárai az adott fenntartó egyetemi szervezet tevékenységének megfelelő állomány gyűjtésével, és az az alapján történő speciális szolgáltatásokkal biztosítják az Egyetem karain és más egységeiben folyó oktató és kutató munka támogatását.

1.2. A könyvtári rendszer erősségei

Az EKSZ könyvtárai együttesen szolgálják ki az intézményben folyó kutató és oktató munkát, a könyvtárak gyűjtőköre megfelel az Egyetemen művelt diszciplínák széles körének. Az unikális

gyűjtemények a hazai és nemzetközi kulturális szféra és a könyvtári ellátó rendszer megkerülhetetlen pillérei. Közös online katalógus kiépítése zajlik, amelyben jelenleg mintegy 1 404 000 példányrekord érhető el, az állomány feldolgozottsági aránya pedig évről évre jelentős ütemben növekszik. Megkezdődött a katalógusok digitalizálása, az EKL cédulakatalógusai hozzáférhetőek és böngészhetőek.

A könyvtárak közös portálon teszik elérhetővé a szolgáltatásaikat és a könyvtárakra vonatkozó információkat. Az ELTE Digitális Intézményi Tudástár (EDIT) kialakításával megkezdődött a muzeális állomány digitalizálása, az egyetem digitális tartalmainak (publikációk, disszertációk, oktatási anyagok, stb.) begyűjtése, a szerzői önarchiválás támogatásával az egyetem tudományos teljesítményének disszeminációja, tudásvagyonának láthatóvá tétele.

A könyvtárak és könyvtárosok bevonásával közös projektben valósul meg az egyetemi oktatók tudományos teljesítményét tükröző publikációs tevékenységének megjelenítése a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT) és az EDIT-ben.

Az EKSZ megalakulásával létrejött KT, mint a szervezet operatív irányító testülete, a tagkönyvtárak munkatársainak bevonásával munkacsoportokban dolgozik, és valósítja meg a szakmai feladatokat. A 2008-ban elindított minőségfejlesztési, később minőségirányítási projekt keretén belül a könyvtárosok rendszeresen mérik olvasóik, felhasználóik igényeit, és az eredményeket felhasználják a tervezés során. Mindez hozzájárul a szolgáltatások egységesítéséhez, a szolgáltatások színvonalának emeléséhez.

Az Egyetem könyvtárosai szakmailag elkötelezettek, az intézmény iránt erősen lojálisak. A KT munkacsoportjaiban együtt dolgozva mindennapos a szakmai egyeztetés és együttműködés, a jó gyakorlatok megosztása.

Az állomány gyarapítását nagymértékben segíti, hogy az Egyetem volt oktatói, kutatói, hallgatói rendszeresen ajándékoznak hagyatékat, könyvgyűjteményeket a könyvtárak számára.

Az EKSZ tagkönyvtárainak többsége jó partneri és munkakapcsolatot alakított ki az Egyetem számos szervezeti egységével, testületével.

Az EKSZ könyvtárosai rendszeresen vesznek részt hazai és nemzetközi rendezvényeken, előadásokat, képzéseket tartanak, a publikációk száma gyarapodik, részt vesznek doktori programokban.

Az EKSZ a meghatározó hazai szakmai együttműködések, projektek aktív résztvevője, amely az utóbbi években jelentősen javította az Egyetem könyvtárainak hazai szakmai megítélését.

1.3. A könyvtári rendszer gyengeségei

A szervezeti széttagoaltság hátránya a leglátványosabban a nyújtott szolgáltatások különbözőségében érhető tetten: nem egységes a nyitva tartás, különböző a dokumentumokhoz való hozzáférés módja, a hallgatónak, használónak minden egyes könyvtárba külön be kell iratkoznia. A különböző szervezeti és oktatási egységek könyvtárai a szakmai működés tekintetében, a finanszírozás mértékében, az infrastrukturális ellátottság területén is nagy szórást mutatnak.

A hálózat egészének működésére negatívan ható szervezeti inkonzisztencia felszámolása csak külső, központi támogatással valósítható meg. Belső erőforrásainkra támaszkodva csak mérsékelni tudjuk az egyes tagkönyvtárak között fennálló munkavégzési, infrastrukturális és állománygyarapítási különbségeket.

A könyvtárak többségének nincs garantált éves költségvetése, vagy ha van, a legtöbb könyvtár esetében nem, vagy erős kompromisszumokkal valósítható csak meg a könyvtár funkciójának és a gyűjtőköri szabályzatnak megfelelő tervszerű állománygyarapítás. A finanszírozás elégtelensége és megosztottsága sok tekintetben hozza hátrányos helyzetbe az Egyetem könyvtári rendszerét más felsőoktatási könyvtárakkal (versenytársainkkal) összevetve. A rendszeresen végzett elégedettségi és igényfelmérések igazolják, hogy a legfrissebb szakirodalom, folyóiratok, adatbázisok, kurzusokhoz köthető tananyagok nem az igényeknek megfelelő mértékben és formában érhetőek el.

Az épített környezet és az informatikai, technikai infrastruktúra fejlesztések híján jelentős hiányosságokat mutat, a nagy tárhelyet igénylő szolgáltatások elérése lassú, nem áll mindenhol megfelelő sebességű hálózati és wifi elérés rendelkezésre. A könyvtárak támogatják a trendként jelentkező tanulási igényeket, formákat, de megvalósítani források hiányában nem tudják. Az eszközpark elavult, az új szolgáltatások nyújtását biztosító szoftverek beszerzése, fejlesztése elmaradt. Az egységes szolgáltatások nyújtása az egyetemi informatikai szolgáltatások hiányában nem valósíthatóak meg, mint pl. a kártyával (telefonnal) igényelhető szolgáltatások, illetve kártyás/telefonos fizetési lehetőség. Az egyre erősödő hallgatói és felhasználói igény ellenére, nincs, vagy kevés az egyéni és kiscsoportos tanulási, kutatási tevékenységet támogató felszerelt helyiség, a könyvtárak kevésbé funkcionálnak valós és virtuális közösségi térként. Néhány kivételtől eltekintve nem biztosított az akadálymentes megközelítés és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés sem. Az épületek szerkezete, állapota egyre kevésbé felel meg a korszerű raktározási igényeknek, amely logisztikai hátrányt, és a muzeális állomány állagának romlását eredményezi.

Általában elmondható, hogy a könyvtárak lobbi ereje, érdekérvényesítő képessége alacsony, a kommunikáció nem megfelelő. A könyvtárban folyó munkáról, a könyvtárak megváltozott szerepéről, a könyvtárak által nyújtható szolgáltatásokról és a potenciális lehetőségekről a fenntartó képviselői, az Egyetem polgárai kevésbé tájékozottak. Jól jelzi ezt pl. az Egyetem számos szervezetében létrehozott információ- és tudástárak párhuzamos működése, adattárak üzemeltetése más-más szervezeti egységekben, illetve az, hogy az Egyetem a különböző, az állami támogatáson kívül eső forrásokból nem rendel könyvtári feladatok elvégzéséhez szükséges forrást.

Fejlesztési szükséges a belső kommunikációt, mivel, a jelenleg használt megoldások nem elég hatékonyak, ezért a különböző, teljes hálózatra vonatkozó információk, egységesítési törekvések sok esetben nehezen jutnak el minden érintett munkatárshoz.

Az információk hagyományos formátumának megváltozásával a könyvtári munka jelentősen átalakult: magas kompetenciával rendelkező könyvtáros-informatikus, illetve informatikus szakemberek alkalmazása válik szükségessé. Az alacsony költségvetés, az anyagi megbecsülés (juttatások) hiánya nem teszi lehetővé magasan kvalifikált, vagy új tudással rendelkező (kommunikáció, szerzői jog, tudománymetria, fejlesztő informatikus, stb.) szakemberek alkalmazását, illetve a magas színvonalon dolgozó munkatársak hosszú távú megtartását.

2. Küldetés és jövőkép

A KT Minőségirányítási munkacsoportja által végzett stratégiai helyzetelemzések, az EKSZ felülvizsgált küldetése és jövőképe, valamint az ELTE IFT 2016-2020 alapján kerültek meghatározásra a stratégiai célok. A célok meghatározásánál figyelembe vettük az oktatók és hallgatók körében elvégzett elégedettségi és igény felmérések eredményeit is.

2.1. Küldetés

Magyarország egyik vezető egyeteme, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtári Szolgálatának küldetése támogatni a sokféle tudományterületet művelő alapítót a nemzeti és egyetemes kultúra és műveltség megőrzésében és gyarapításában, az oktatás és kutatás kiválóságának megtartásában, az Egyetem küldetésnyilatkozatában megfogalmazott nemzetközi szerepkör betöltésében.

Az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat gyűjti, megőrzi, feltárja, folyamatosan fejleszti, valamint rendelkezésre bocsátja az Egyetem birtokában lévő nemzeti és európai kulturális örökséget, az Egyetemen művelt és oktatott tudományterületekre vonatkozó ismereteket és tudományos eredményeket, a felhasználói igényeket minden tekintetben kielégítő hagyományos és elektronikus szolgáltatások széles körét kínálva és aktív részt vállal a könyvtárak közösségi funkciójának betöltésében. Az ELTE könyvtárai és könyvtárosai a minőségirányítás mellett elkötelezetten, egymással együttműködve, az Egyetem oktatóival és kutatóival partnerségben, a folyamatosan fejlődő képzési formákat támogatva és kiszolgálva, felhasználóbarát módon, hatékonyan és korszerű információs technológiákat alkalmazva végzik értékteremtő és értékközvetítő tevékenységüket, s biztosítanak hozzáférést az Egyetem tudásvagyonához az Egyetem polgárai, a tudományos közösség tagjai, valamint a nagyközönség számára.

2.2. Jövőkép

Az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat a tudástársadalom igényeit kielégítő, minőségi információs bázisra épülő szolgáltatások nyújtásával, a felhasználó számára átlátható és átjárható, proaktívan működő könyvtári rendszer kialakításával, integrált könyvtári, illetve közgyűjteményi szervezet működtetésével a térség legkorszerűbb szolgáltató helyei közé tartozik.

Az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat az Egyetem hagyományos és digitális tudásvagyonának gyarapítója és szolgáltatója, társadalmi hasznosításának közvetlen szereplője.

Az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat munkatársai motivált, elismert, korszerű tudással és (magas) kompetenciákkal rendelkező résztvevői a hatékonyan és eredményesen működő, fejlett technikai, technológiai és épített infrastruktúrával rendelkező szervezetnek.

Az ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat vezetése a munkatársak bevonásával minőségirányítási rendszert működtet és célul tűzi ki a „Minősített könyvtár” cím elnyerését, megőrzését.

3. Stratégiai célok, kitörési pontok

A felsorolt célok nem jelentenek prioritási sorrendet, mivel azok összefüggenek, egymással kölcsönhatásban vannak, a siker záloga a célok összehangolt megvalósítása.

Átfogó cél: Az EKSZ az Egyetem oktatási- és tudománypolitikai tevékenységének kiemelt intézménye

Az átfogó cél megvalósítását támogató célok:

3.1. A könyvtár az Egyetem tartalomszolgáltató tudásközpontja

Az Egyetem története, működése során keletkezett, felhalmozott írott és tárgyi szellemi vagyonát össze kell gyűjteni, archiválni kell és be kell mutatni a célközönségnek. Ennek érdekében ki kell alakítani a digitális egyetemi közgyűjteményt: e-tananyagok, e-tartalmak, az Egyetem tárgyi és szellemi tudásvagyonának – könyvtári, levéltári, muzeális dokumentumok, tárgyak, események, unikális gyűjtemények, publikációk, tudományos dolgozatok – digitalizálása, felkutatása, adatbázisban való feltárása, közzététele, együttműködve a tartalomgazdákkal és az ELTE Informatikai Igazgatóságával. Ki kell dolgozni a működtetéshez szükséges szerzői jogi és közzétételi szabályozást.

Az elérendő célcsoport: Az Egyetem oktatói, kutatói, jelenlegi hallgatói – beleértve a doktori képzésben résztvevőket is –, a bevezetni kívánt hallgatók, valamint a hazai és nemzetközi tudományos közösség és a széles nagyközönség.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
ELTE foglalkoztatásban készült szellemi termékekre vonatkozó szabályozás elkészítése (köteles példány, szerzői/vagyoni jog, stb. Ld. 1999. évi LXXVI. törvény 30§).	Tud. rh., JIHKI főigazgató	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2019.12.31.
Egyetemi szerzői jogi szabályzat és publikációs irányelvek.	Tud. rh., JIHKI főigazgató		2019.12.31.
A szabályozás szerinti publikációk begyűjtése és feltöltése az EDIT-be, a dokumentumok megőrzése.	EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	folyamatos
A karokon és más szervezeti egységekben lévő feltárandó állomány nagyságának, típusainak (unikális gyűjtemények, muzeális anyag) felmérése.	EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2019.12.31.

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Pályázatban, állami támogatásban, ELTE hallgatói jogviszonyban, stb. készült elektronikus tartalmak, szolgáltatásának szabályozása, begyűjtése.	Tud. rh., Okt. rh JIHKI, OKTIG, EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	Szabályozás: 2019.12.31. Begyűjtés: folyamatos
Szakedolgozatok egységes kezelésének egyetemi szabályozása.	Okt. rh, JIHKI, EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2019. 08.31.
Levéltári és muzeális dokumentumok digitális elérhetősége – koncepció kidolgozása.	EKL, KT		2019.10.31.
Kiadói tevékenységet folytató szervezeti egységek által előállított tartalmak feltérképezése, begyűjtése – koncepció kidolgozása.	EKL, IIG, JIHKI		2019.07.31.
EDIT és az Open Journal System nyújtotta lehetőség propagálása oktatók körében, tudománykommunikáció.	Tud.rh, Tud.pol. Iroda, EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2019.01.01-től folyamatosan
Aleph kölcsönzési modul bevezetése minden tagkönyvtárban.	KT, BTK Intézeti és tanszéki könyvtárak	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	2019.12.31.
Neptun és EDIT, Neptun és IKR, EDIT és STA összekapcsolása.	Oktatási Igazgató, Informatikai Igazgató	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	2019.08.31.

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Digitalizálási terv és nagy teljesítményű/mennyiségű digitalizálás a szerzői jogi tv. által megengedett (jogvédett tartalmak nyilvános könyvtári szolgáltatása) tartalomszolgáltatáshoz.	KT, EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humán erőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	folyamatos
Akadálymentes tananyagok biztosítása.	EKSZ, SHÜTI	Meglévő belső erőforrás	folyamatos

3.2. A könyvtár az Egyetem tudományos működésének és tevékenységének támogatója

Az oktatói, kutatói teljesítményt mind bibliográfiai szinten, mind teljes szöveggel a lehető legmélyebb merítéssel be kell mutatni, mérhetővé kell tenni, valamint támogatni kell a hazai és nemzetközi kutatási együttműködéseket, a tudományos és intézményi minősítéseket, a minőségbiztosítást, az akkreditációt és a tudományos tevékenységeket.

A nyílt hozzáférés és a nyitott tudomány terjedésével, a tudományos teljesítmény értékelésének változásával a könyvtár új feladatokat végez. Ilyenek többek között a kutatási adatok, adathalmazok kezelésének segítése, az eredmények és a kutatási adatok újrahasznosításának ösztönzése, a tudományos kommunikáció átláthatóságának támogatása, a tudomány és a civil szféra közötti kapcsolat mélyítése. Etikus és felelős kutatási modellek és magatartás támogatása, plágium és hamis eredmények elleni küzdelem, az eredmények társadalmilag kívánatos hasznosítása.

Ennek érdekében központi forrásból be kell szerezni a szükséges adatbázisokat, támogatni és erősíteni kell az OA publikálást, a kutatási adatok nyílt közzétételét (Open Data), meg kell erősíteni az MTMT, az EDIT és a Stratégiai Adatbázis adminisztrátori hálózatát és biztosítani kell a szükséges kompetenciákkal rendelkező emberi erőforrást. Mindezek erősítésére konzultációt és képzést kell szervezni az oktatók és az adminisztrátori hálózatban dolgozó munkatársak számára.

Az elérendő célcsoport: Az Egyetem oktatói, kutatói, doktori képzésben résztvevők és hallgatói.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Adatbázisok beszerzésére garantált (elkülönített) forrás biztosítása.	Tud. rh., Kancellár	Központi forrás	Folyamatos, évenként
Open Sciences, OA publikálás támogatása, egyetemi szabályozás.	Tud. rh., Tudpol. iroda, JHKI Főigazgató, EKSZ		2019. évi költségvetés elfogadásától folyamatosan
Open Sciences, OA publikálás támogatása, OA Alap létrehozása.	Tud. rh., Tud.pol. iroda, Rektor, Kancellár	Költség allokálás szükséges	2019. évi költségvetés elfogadásától folyamatosan
Kutatási adatmenedzsment (RDM) támogatása. Adatkezelési terv (DMP). Open Data.	Tud. rh, Tud.pol iroda, EKSZ		2019.12.31.
Intézményi kutatási információs rendszer (pl.: DSpace-CRIS) bevezetése.	Tud. rh, Tud.pol iroda, EKSZ		2020.06.30.
Publikációs, tudományos teljesítmény bemutatását elősegítendő az MTMT2, EDIT, STA adminisztrátori hálózat erősítése (szakmai támogatás, létszám, bér).	EKSZ, kari könyvtárvezetők, dékánok, Kancellár, Rektor, EKL főig.	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	folyamatos

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Open Science, OA publikálás támogatására mentori hálózat kialakítása.	EKSZ, dékánok-Kancellár, Rektor, EKL főig.	Humánerőforrás bővítése	2019.06.30.
Felhasználói képzések az oktatók kutatók számára (e-book, adatbázis).	EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	folyamatos
Képzések az oktatók kutatók számára az új szemléletű kutatómenedzsment és az OA publikálás támogatására.	EKSZ	Új humánerőforrás	2020.01.01.-től

3.3. A könyvtár a hallgatói eredményesség támogatója, tanulási központ és közösségi tér

Olyan felhasználó-központú, felhasználóbarát, és személyre szabott szolgáltatásokat szükséges fejleszteni, amelyek az igényekhez jobban illeszkednek, a tanulást, és a tanulás új formáit támogatják. A nyújtott szolgáltatásokhoz, az állományhoz és a dokumentumokhoz való teljesebb, gyorsabb, akadálymentes, korszerű felületeken, módszerekkel és eszközökkel való hozzáférést kell biztosítani.

A tanuláshoz szükséges irodalom közrebocsátása mellett a könyvtárosoknak egyre több segítséget kell adniuk a hallgatónak nemcsak az információs források közötti eligazodáshoz, de bizonyos hiányzó tanulási készségek elsajátításához is. A könyvtárosok szervezett oktatással és személyre szabott tanácsadással segítik őket az egyre nagyobb önállóságot feltételező tanulási feladatokban, az információ kereséséhez és felhasználásához szükséges készségek fejlesztésében, ezzel csökkentve a lemorzsolódás veszélyét.

Ennek érdekében létre kell hozni a tanulást támogató fizikai és virtuális tereket, technikai és technológiai fejlesztésekkel a könyvtárat, mint közösségi és inspiráló tanulási teret kell bevezetni a használatba. A használói célcsoportok elégedettségét és igényeit folyamatosan mérni, elemezni és az eredményeket hasznosítani kell. Olyan "egykapus" kereső felületet, online idegen nyelvű szolgáltatási felületeket kell 7/24 eléréssel biztosítani, amelyek az egyetemi partnerszervezetekkel közös fejlesztésekben születnek (pl. IIG, IK).

A szolgáltatások javítása érdekében szükséges a jelenlegi integrált könyvtári rendszer (IKR) lecserélése/váltása új generációs, felhő alapú könyvtári menedzsment rendszerre (LMS), amely támogatja az abban kezelhető folyamatok EKSZ szintű egységesítését, valamint kiszélesíti az információhoz való hozzáférés paltformjait.

Az elérendő célcsoport: Minden elérendő használói csoport: az oktatók, kutatók, doktori képzésben résztvevők, hallgatók, különösen a távoktatásban résztvevők és külföldi hallgatók, valamint a széles nagyközönség.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Épület- és informatikai infrastruktúra fejlesztési koncepció készítése. IFT módosításába kerüljön bele. Kiemelten csoportos tanulási valamint közösségi terek kialakítása.	Kancellária, dékánok, SHÜTI, Szolgáltatási Igazgatóság, Tud. rh.	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő, Költség allokálás szükséges	2019.12.31
Könyvtári szolgáltatások automatizálása, a technológia implementálása céljából közbeszerzés kiírása.	EKSZ, Kancellária	Költségallokálás szükséges	közbeszerzés: 2019. 03.31. megvalósítása: 2021.12.31
IKR váltás előkészítése, csatlakozás előkészítése az alakuló Országos Felsőoktatási Könyvtári Platformhoz.	ELTE vezetés, KT		2019.06.30.-tól az országos program alakulásának ütemében
Képzések hallgatók számára az önálló információ keresés, és felhasználás a szakdolgozatírás támogatására.	EKSZ	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	folyamatos

3.4. A könyvtár hatékonyan működő szervezet

A felelősség, hatáskör és a feladatok újradefiniálása az EKSZ tagkönyvtárai (és az esetlegesen további bevonandó szervezeti egységek, közgyűjtemények) közötti belső munkamegosztást, az erőforrások jobb kihasználását, a szervezet hatékonyabb működését eredményezi. Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár által központilag nyújtott szolgáltatások és a kibővített központosított feladatvégzés eredményezi a kari és más szervezeti egységek könyvtárainak hatékonyabb működését. A kialakított központi szolgáltatások és a szakmai feladatok megosztása, pl. igény szerint központi beszerzés, feldolgozás, állományrevízió, tegye lehetővé az EKSZ tagkönyvtárak helyi szolgáltatásainak bővítését, minőségük emelését.

A minél több területen együttműködő szervezet támogassa a könyvtárosok, szakalkalmazottak hatékony, magas színvonalú munkavégzését, a fejlesztések megvalósíthatóságát, az innováció növekedését a szervezetben, a szolgáltatások minőségének folyamatos javulását.

Az Egyetem stratégiai céljainak és a könyvtári rendszer feladatainak összehangolása céljából, a feladatok kialakításakor a megfelelő információátadás érdekében szükséges az EKSZ felelős vezetőinek közvetlen képvisellete az egyetem stratégiai tervezésért, a költségvetés meghatározásáért, a kommunikációért, az emberi erőforrásért, az informatikai működtetésért, a tudományos tevékenységért felelős szervezeteiben és testületeiben a közvetlen képvisellete.

A több területen is együttműködő szervezet (EKSZ) rendelkezzen megfelelő humánpolitikai stratégiával és alkalmas legyen a magas kompetenciájú munkatársak bevonására, megtartására. A humánstratégia központi elemeként fel kell mérni a hiányzó kompetenciákat, ki kell alakítani a szervezet és a munkatársak igényeihez igazított képzési tervet, be kell vezetni a teljesítményértékelést, a tudás és teljesítmény elismerésére irányuló bérezési és jutalmazási rendszert. Mindezek következtében az EKSZ könyvtárainak és könyvtárosainak elismerése növekszik, amely megalapozhatja az átfogó stratégiai cél megvalósítását.

Az elérendő célcsoport: Közvetlen célcsoport az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtárai, könyvtárosai, a bevonandó szervezetek munkatársai, közvetett célcsoport a szolgáltatást igénybe vevők minden rétege.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Egységes EKSZ arculat kialakítása, a hálózatot népszerűsítő marketingstratégia kidolgozása és megvalósítása.	EKSZ KMRI-vel együttműködve		2019.12.31.
Belső kommunikációs csatornák, online munkafelületek kialakítása, fejlesztése.	EKSZ, KT		2019.12.31.
OS, OA mentori hálózat kialakításához humánpolitikai stratégia készítése (kompetenciák meghatározása, képzések).	K21 Koordinációs Bizottság, KT		2019.06.30.

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Teljesítményértékelési és jutalmazási rendszer kidolgozása.	előkészítés: KT jóváhagyás: egyetemvezetés	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2019.12.31.
Életpálya-modell kidolgozása a könyvtárosi, közgyűjteményi munkatársak számára az ELTE-n	Rektor, kancellár, dékánok, JIHKI, KT	+ Költség allokálás szükséges	2019.12.31.
Könyvtári érdekképviselés az egyetem szervezeteiben, testületeiben.	JIHKI, RKK		
A széttagoltságból adódó helyzet elemzése	tudományos rektorhelyettes könyvtárvezetők EDÖK	meglévő belső	2019.09.01.
Szakkollégiumi és kollégiumi gyűjtemények működési rendjének szabályozása	RKK Szolgáltatási Igazgatóság Kollégiumi Központ	meglévő belső	2019.09.01.

3.5. A Könyvtári Minőségi Díj elnyerése

A szervezet által már elért eredményeket, - a Minősített Könyvtár Cím elnyerését - tevékenységet láthatóvá kell tenni az ELTE és az EKSZ presztízsének növekedése érdekében. Növelni kell a lobbierőt a szervezeten kívül és belül, amely elősegíti a pályázatokon való sikeresebb részvétel lehetőségét, a forrásszerzési lehetőségek növekedését.

Az EKSZ az innovációs kultúra megteremtésében és támogatásában fontos szerepet tölt be. A minősített könyvtári cím elnyerését követően új innovatív szolgáltatások fejlesztésével megpályázzuk a Könyvtári Minőség Díjat.

Az elérendő célcsoport: Közvetlen célcsoport az Egyetemi Könyvtári Szolgálat tagkönyvtárai, könyvtárosai, közvetett célcsoport a szolgáltatást igénybe vevők minden rétege.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
A díj elnyeréséhez szükséges innovatív szolgáltatás fejlesztése, dokumentálása.	KT K21Koordinációs Bizottság	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	2019.12.31.
A szolgáltatásokkal kapcsolatos partneri vélemények összegyűjtése és értékelése	KT K21Koordinációs Bizottság	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő	2020.04.30.
Pályázat elkészítése.	K21 Koordinációs Bizottság KK, BK	Meglévő belső erőforrás: humánerőforrás, idő + Költség allokálás szükséges	2020.07.31.

4. A megvalósítás lehetséges forrásai: finanszírozási lehetőségek, hatékonyságnövelés és emberi erőforrás

A célok megvalósítása a meglévő anyagi erőforrások felülvizsgálatával, átcsoportosításával, a szervezet hatékonyságát növelő intézkedések megtételével, új feladatmegosztással, a belső erőforrások átcsoportosításával, az EKSZ bemutatott erősségeinek kiaknázásával jöhet létre.

A finanszírozás forrásainak megállapításához szükséges mind a könyvtári/közgyűjteményi feladatok költségigényeinek vizsgálata, meghatározása, mind az Egyetemre beáramló források vizsgálata annak érdekében, hogy kialakítható legyen egy a könyvtári/közgyűjteményi fejlesztéseket, a feladatok megvalósíthatóságát biztosító garantált költségkeret.

De ugyanígy említhetjük az elmaradó informatikai fejlesztéseket, a közösen üzemeltetett könyvtári rendszer számos modulja megvásárlásának elmaradását, a Neptun és az Aleph összekapcsolásának, a szolgáltatások közösségi felületen való elérési platformjának kifejlesztésének nehézkes alakulását, elmaradását.

Az információs illetve tudástársadalomban az információ, a digitális tartalmak kezelése, az új központilag koordinált szolgáltatások, a fejlesztések központi kezelést, irányítást, ennek következtében kiszámítható és elégséges, garantált büdztét igényelnek. A büdzté kialakításának első sarkalatos pontja a teljes egyetem számára nyújtandó szolgáltatások, könyvtári- közgyűjteményi tevékenységek és működés egyetemi infrastruktúráként való újradefiniálása. Ez maga után vonja, hogy a könyvtárakra illetve az oktatást, kutatást támogató könyvtárakhoz kapcsolható egyes tevékenységekre (jegyzetkiadás,

jegyzetbeszerzési támogatás) fordítandó költségeket is tervezni szükséges, figyelembe véve a könyvtári ellátást. A költség meghatározáskor nem csupán az állami támogatást, de a kutatási pályázatok meghatározott részét is ide kell sorolni. A kutatási és oktatásfejlesztési pályázatok esetében is szempontnak kell lennie a könyvtári-információs szolgáltatásokhoz kapcsolódó IT fejlesztéseknek, szoftver és licence beszerzéseknek, valamint az épület infrastruktúra fejlesztésnek is. A könyvtári és információs szolgáltatásokra fordítandó költségkeret létrehozásakor kiemelt fontosságú többek között az idegen nyelvű szakirodalom, a folyóiratok, az adatbázisok beszerzése, valamint a publikációs tevékenység, az OA publikálás garantált és az igényeknek megfelelő támogatása.

A finanszírozás átgondolása mellett számos lehetőség adódik az erőforrásokkal való jobb gazdálkodás megvalósítására. Infrastrukturális beruházások támogatása szükséges annak érdekében, hogy könyvtári munkafolyamatokat automatizálhassunk, amellyel elérhető, hogy a felszabaduló munkaerő az új feladatok (kutatástámogatás) ellátására átképezve támogassa azok ellátását.

A szervezeti racionalizálás, a párhuzamosságok megszüntetése, a feladatok hatékonyabb megoldási módjainak alkalmazása, a szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges emberi erőforrástöbblet költséghatékony megoldásai (pl.: hallgatói és önkéntes munka bevonása, automatizált munkafolyamatok) lehetővé tennék, hogy a meglévő anyagi erőforrást (bérkeret) a magasabb kompetenciájú szakemberek megtartására koncentrálhassuk.

A stratégiai célokat, a szolgáltatások színvonalának emelését pályázati források bevonásával, az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány támogatásával, a digitális közmunkaprogram lehetőségeinek kiaknázásával, a feladatok átszervezésével, és nem utolsósorban a már korábban említett elkötelezett, lojális, megfelelően bérezett munkatársakra támaszkodva hatékonyabban lehet megvalósítani.

Akciók

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Épülethasznosítási koncepció kidolgozása.	Kancellária		2019.09.30.
Központi könyvtári feladatok ellátásának költségigényének felmérése, javaslat annak biztosítására a költségvetésben.	Kancellária, RKK		2019.11.30.

Feladat	Felelős	Forrás	Határidő
Életpálya-modell kidolgozása a könyvtárosi, közgyűjteményi munkatársak számára az ELTE-n, fenntartható finanszírozási modell kialakítása	Rektor, kancellár, dékánok, JIHKI KT	+ Költség allokálás szükséges	2019. 12.31.